

Metodologická východiska a metody pedagogické diagnostiky

- metody přebrány z psychologie a upraveny pro potřeby pg.diagnostiky+ vlastní metody (hodnocení,klasifikace)

1.pozorování

= systematické sledování a zaznamenávání projevů dítěte s cílem rozhodnout o optimálním vedení dítěte

- krátkodobé x dlouhodobé, náhodné x systematické

- viz. Otázka č.5

2.rozhovor (interview)

- obsahem otázky a odpovědi, otázky mohou být uzavřené, polootevřené a otevřené

- hledání bezprostředních, osobních a důvěrných odpovědí

druhy : strukturovaný – předem vytyčený cíl, otázky i možnosti odpovědí předem dané

nestrukturovaný – volné vyprávění

- při rozhovoru nutno zajistit klidné prostředí a vyloučit rušivé momenty

některé podmínky pro vedení rozhovoru s rodiči:

- pozitivní navázání kontaktu , přesvědčení

- určení tématu a času, který bude rozhovoru věnován

- profesionální odstup, postup podle připravených otázek

- partnerský přístup, společné řešení, závěrečné shrnutí poznatků

3.anamnéza

= získávání informací z uplynulého života žáka, které mohou přispět k objasnění současného stavu

druhy :

• osobní • rodinná • školní (sociální) – postihuje vztahy k širší komunitě za hranicemi rodiny

- viz. Otázka č.7

4.dotazníky

= způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí

- umožňuje získat údaje od velkého množství respondentů v poměrně krátkém čase

- důraz na přípravu, zadání a vyhodnocení

- základní podmínkou přesná formulace cíle, ze kterých vychází struktura i formulace otázek

- ve vstupní části uvedené cíle a pokyny k vyplnění, druhá část vlastní otázky, na konci poděkování

typy otázek : otevřené (těžší zpracování), polozavřené a uzavřené

- při větším počtu respondentů, vzorek na menší skupině, vysvětlení, k čemu dotazník slouží

- může být anonymní

požadavky :

- dotazy zvoleny tak, aby postihovaly zkoumaný předmět

- formulace otázek stručná a výstižná

- otázky bez neznámých pojmů, bez přílišného zasahování do soukromí

- vyplnění časově úměrné

- použití spíše až u dětí na 2.stupni

5.testy

= druh zkoušky zaměřené na zjištění úrovně v určité oblasti

• **standardizované** – nástrojem k měření schopností, nadání, výkonů, postojů, zájmů, kognitivních funkcí apod.

• **jiné** – tvorba za účelem dílčího poznání (zvládnutí tematického celku učiva, přijímání pracovníků,..)

Standardy pro pedagogické a psychologické testování – vydány r.2001 (přísná pravidla pro tvorbu, zadání a vyhodnocování standardizovaných testů)

- soubory pravidel a požadavků, v jejichž rámci testování probíhá

psychologické testy – nepatří mezi nástroje pg.diagnostiky

- slouží k pochopení a poznání psychiky dítěte, která jej v souvislosti s prostředím ovlivňuje
přínos a omezení standardizovaných testů :

- samy o sobě nemají absolutní hodnotu, jsou součástí komplexního vyšetření

pedagogické testování :

- provádí se v institucích, které poskytují formální vzdělávání

- výsledky využívány k posouzení stavu, pokroku nebo schopností a dovedností dosažených jednotlivcem nebo skupinou

- testy na výkon : posouzení celkové úrovně a pokroku v určité oblasti, diagnostika předností a slabin jednotlivce, plánování pg.postupů a sestavení IVP

3 oblasti pg.testování :

1.testování v rámci školy, kraje, pg.systému

- sledování účinnosti vzdělávacího systému, srovnávání skupin

- přesný popis využití a vyhodnocení (nelze pouze na základě jednoho testu)

2.testování pro výběr osob pro vyšší vzdělávání

- použití pro výběr studentů do určitých vzdělávacích programů

3. Individuální testování a testování pro zjištění individuálních potřeb studenta

- cílem screening, diagnostika či zařazení do určitého programu

6.metody ověřování vědomostí a dovedností

- ověřování formou ústní nebo písemnou, více vědomostí

testy vědomostí a dovedností

didaktický test = nástroj systematického zjišťování výsledků výuky

- pomáhají snadno získat informace o všech žácích, porovnat jejich výkony a individuálně posoudit výkony žáka

- vlastnosti testů : validita – test měří to, co skutečně má

reliabilita – spolehlivost, při opakování vždy stejný výsledek

ústní a písemné ověřování vědomostí a dovedností

- ústní : více rozvinuté odpovědi, rozvoj řeči, časově náročné, handicap pro dítě s opožděným vývojem řeči, neurotické, stresující

- písemné : forma pětiminutovek či obsáhlejší práce, méně časově náročné, handicap pro děti pomalé, dysgrafiky.
s problémy s grafomotorikou

hodnocení a klasifikace jako výsledek ověřování :

- poskytují zpětnou vazbu žákovi, informují o úrovni plnění úkolů

- složky motivační a informační – měly by být v rovnováze

7. Analýza výsledků činnosti a analýza úkolů

- výrobky, kresby, výstavy, laboratorní práce, ale i diktát, písemná práce, projev apod.

- hodnocení výsledků → motivace, posílení sebedůvěry, zlepšení postavení ve skupině

- analýza úkolu : rozklad na dílčí kroky, jejichž zvládnutí je podmínkou osvojení si celého postupu

- schopnost rozložení úkolu → podmínkou individuálního přístupu

práce s chybou

chyba = běžný produkt procesu osvojování nových vědomostí

- hledáme příčiny chyb (v žákovi, rodině, v postupech učitele)

- důležitá zpětná vazba → analýza chyby → korekce

8.pedagogická dokumentace

= materiály, které charakterizují instituci i vlastní práci s dítětem (učební plány, přípravy, ŠVP,..)

portfolio = uspořádaný soubor prací žáka sebraných za určitou dobu vzdělávacího působení

- poskytuje informace o pracovních výsledcích žáka, možnost sledování jeho vývoje